

ПРОЕКТЕН РЕЗУЛТАТ 2:

Инструментарий за електронно обучение за зелено и социално предприемачество

Модул 1:

Определяне на правната рамка на социалното и зелено предприемачество в страните партньори

Разработен от

Партньор 3, Chambre de Commerce Belgo-Italienne

Модул 1: Определяне на правната рамка на социалното и зелено предприемачество в страните партньори

Цел на модула:	Модулът цели да предостави на обучаемите общи познания за текущата правна рамка за зелено и социално предприемачество. Модулът илюстрира в каква посока се движат европейските политики, какви са приоритетите и кои са ключовите елементи, насърчаващи обучението по предприемачество, в съответствие с настоящата правна рамка.
Цели на обучението:	Учебните цели на този модул са: <ul style="list-style-type: none">● Признаване на нормативните източници на социално и зелено предприемачество● Идентифициране на приоритетите на Европа по отношение на зеленото и социалното предприемачество● Постигане на по-голяма осведоменост за европейската политика за обучение по предприемачество● Разбиране на социалната роля на предприемача
Резултати от обучението:	В края на този модул обучаемият трябва да: <ul style="list-style-type: none">● Познава настоящата регулаторна рамка относно зеленото и социалното предприемачество● Познава европейските приоритети в областта на зеленото и социалното предприемачество● Познава европейската политика в обучението по предприемачество
Съдържание:	<p>Въведение</p> <p>Европа се нуждае от повече хора, които могат да се справят с предизвикателствата, пред които сме изправени – хора с правилните знания, умения и нагласи да превърнат идеите в действия за подобряване на нашето общество. Казано с други думи: хора с предприемачески умения. Нуждаем се от тях за овладяване на дигиталния преход, климатичната криза и възстановяването след пандемията. Нужда от тях има в правителствата, предприятията, гражданското общество, училищата и висшето образование. Развитието на необходимата компетентност, правилното образование ще бъдат от ключово значение.</p> <p>ТЕМА 1. ЕВРОПЕЙСКА ПЕРСПЕКТИВА</p> <p>1.1 Какво е обучението по предприемачество 1.2 Ключови действия за насърчаване на обучението по предприемачество в Европа 1.3 Заключение Въпроси за размисъл (3 въпроса)</p> <p>ТЕМА 2. БЕЛГИЙСКА ПРАВНА РАМКА</p> <p>2.1 Законът 2.2 Текущата ситуация 2.3 Заключение Въпроси за размисъл (3 въпроса)</p> <p>ТЕМА 3. ИТАЛИАНСКА ПРАВНА РАМКА</p> <p>3.1 Законът 3.2 Текущата ситуация 3.3 Заключение Въпроси за размисъл (3 въпроса)</p> <p>ТЕМА 4. РУМЪНСКА ПРАВНА РАМКА</p> <p>4.1 Законът 4.2 Текущата ситуация 4.3 Заключение Въпроси за размисъл (3 въпроса)</p> <p>ТЕМА 5. ГРЪЦКА ПРАВНА РАМКА</p> <p>5.1 Законът 5.2 Текущата ситуация 5.3 Заключение Въпроси за размисъл (3 въпроса)</p>

	<p>ТЕМА 6. ХЪРВАТСКА ПРАВНА РАМКА</p> <p>6.1 Законът</p> <p>6.2 Текущата ситуация</p> <p>6.3 Заключение</p> <p>Въпроси за размисъл (3 въпроса)</p>
	<p>ТЕМА 7. БЪЛГАРСКА ПРАВНА РАМКА</p> <p>7.1 Законът</p> <p>7.2 Текущата ситуация</p> <p>7.3 Заключение</p> <p>Въпроси за размисъл (3 въпроса)</p>
	<p>ТЕМА 8. ПОЛСКА ПРАВНА РАМКА</p> <p>8.1 Законът</p> <p>8.2 Текущата ситуация</p> <p>8.3 Заключение</p> <p>Въпроси за размисъл (3 въпроса)</p>
	<p>Практически казуси:</p> <p>1. Закон за социалните кооперации в Италия: Адаптиране на съществуващия закон за кооперациите в подкрепа на развитието на социалните предприятия</p> <p>Информацията, представена в този казус, е полезна за екологичните и социалните предприемачи, тъй като италианският закон 381/1991 за Социалните кооперации е първата правна рамка и първият закон, който конкретно признава и регулира социалните предприятия в Италия. Той вдъхнови приемането на подобни закони в Европа и в световен мащаб, като например в Португалия, Франция, Испания, Южна Корея и Съединените щати. От появата му Законът за социалните кооперации претърпя няколко ревизии и улесни развитието на правните рамки за други области на социалната икономика.</p> <p>https://www.oecd-ilibrary.org/sites/c34f18e1-en/index.html?itemId=/content/component/c34f18e1-en#countryli_container4</p> <p>2. Брюкселска Наредба от 2018 г., относно социалните предприятия (Белгия): Приобщаващ процес на изготвяне на политики за съвместно изграждане на правна рамка за социалните предприятия</p> <p>Информацията, предоставена в този казус, е полезна за екологичните и социалните предприемачи, тъй като при проектирането на правни рамки, включеният консултантски процес е от основно значение, като така се прецизира начина, по който политиките разбират социалните предприятия и се гарантира, че правните рамки са съответстващи, подходящи и отговарят на нуждите на заинтересованите страни. В крайна сметка, съвместното изграждане на правна рамка подпомага преодоляването на проблеми, свързани с практическото изпълнение, подобрява съгласуването и приемането на такава рамка и повишава общественото доверие в правителството.</p> <p>https://www.oecd-ilibrary.org/sites/0836de2a-en/index.html?itemId=/content/component/0836de2a-en</p>
	3 Activities
	Допълнителна литература (списък с допълнителни материали)
	Тест (10 въпроса)
	Източници
Разпределено време	5 часа
Хаштаг на модула	#legal framework (правна рамка)

Въведение

В Европа има нужда от по-голям брой хора, способни да се справят с предизвикателствата, пред които сме изправени, хора с необходимите знания, умения и нагласи, за да превърнат идеите в действия за подобряване на нашето общество. Казано с други думи: хора с предприемачески умения. Имаме нужда от тях, ако се стремим да се справим успешно с дигиталния преход, климатичната криза и възстановяването след пандемията. Имаме нужда от тях в правителствата, предприятията, гражданското общество, училищата и висшето образование. Създаването на правилния тип обучение ще бъде от решаващо значение, за да се развият необходимите компетенции.

В контекста на казаното, този модул има за цел да даде принос в правилната посока, като предостави на обучаемите общи познания за правната рамка за зелено и социално предприемачество, която в момента се прилага в страните партньори. Модулът също така подчертава посоката, в която се движат европейските политики, техните приоритети, както и какви са ключовите елементи за насърчаване на обучението по предприемачество, в обхвата на настоящата рамка.

За постигане на гореспоменатите намерения в този модул са разработени четири обучителни цели: участниците да придобият знания за нормативните източници за социално и зелено предприемачество, да могат да идентифицират приоритетите на ЕС в тази област, да бъдат запознати с европейската политика за обучение по предприемачество и да разбират важноста на ролята, която предприемачите имат в обществото като цяло.

Тема 1. ЕВРОПЕЙСКА ПЕРСПЕКТИВА

1.1 Какво е обучение по предприемачество

Обучението по предприемачество е основно за решаване на проблеми и така наречените „четирите С“: комуникация, сътрудничество, креативност и критично мислене. То съчетава експериментално обучение, изграждане на компетентност и най-важното, промяна на мисленето. Обучението по предприемачество е насочено към всички нива на образование, от детската градина, през основното и средното училище, до висшето професионално образование. Не става въпрос само за стартиране на бизнес, тъй като то може да бъде ценно и за служителите и за самостоятелно наетите лица. Обучението по предприемачество е учене през целия живот с подходящо съдържание, методи и инструменти на всеки етап. Ползите от обучението могат да бъдат значителни. Например младите хора, които са получили това обучение е твърде вероятно да създадат свои компании и освен това бизнесите им се оказват по-амбициозни¹.

Важна част от знанията за бъдещите предприемачи е например оперативната дефиниция на ЕС за социално предприятие. Според Инициативата за социален бизнес (SBI) от 2011 г., социалното предприятие е начинание: чието основна цел е да постигне социално въздействие, а не да генерира печалба за собствениците и акционерите; което използва своите излишъци главно за постигане на тези социални цели; което се управлява по отговорен, прозрачен и иновативен начин, по-специално чрез включване на работници, клиенти и заинтересовани страни, повлияни от неговата бизнес дейност. Това определение подрежда ключовите характеристики на социалното предприятие в три измерения: предприемаческо измерение, социално измерение и измерение, свързано със структурата на управление. Постигането на конкретни социални цели е приоритетно чрез икономическите дейности, чиито три измерения могат да се комбинират по различни начини; именно тяхната балансирана комбинация има най-голямо значение при идентифициране на границите на социалното предприемачество.

ЕС отделя внимание и на зеленото предприемачество. Именно Европейската зелена сделка е новата стратегия за растеж на ЕС и има за цел да превърне до средата на века ЕС в модерна, ефективно използваща ресурсите си конкурентна икономика, без нетни емисии от парникови газове. В тази рамка новата индустриална стратегия за Европа ще ръководи зеления и дигитален преход, като ще подпомага индустриите да намалят своя въглероден отпечатък чрез предоставяне на достъпни, екологични технологични решения и чрез разработване на нови бизнес модели. Като основен носител на иновации, малките и средните предприятия (МСП) е необходимо да се имат предвид във всички действия по тази стратегия. Това се отразява по хоризонтален начин чрез повишено внимание към регулаторните тежести за МСП. Новите действия ще носят значителни ползи за МСП и стартиращите бизнеси, независимо дали става въпрос за укрепване на единния пазар, за намалена зависимост от доставки или ускорени зелени и дигитални преходи.

1.2 Ключови действия за насърчаване на обучението по предприемачество в Европа

Европейската комисия признава значението на обучението по предприемачество, като се стреми да популяризира тази практика на местно, регионално, национално и европейски ниво. Усилията трябва да бъдат насочени към всички вземащи решения в правителствата, училищата и висшето образование, гражданското общество и бизнеса.

Благодарение на проекта „Peer-Learning Activities in Entrepreneurship Education and in Women’s Entrepreneurship“ („Дейности за обучение по метода „Връстници обучават връстници“ в обучението по предприемачество и в предприемачеството на жените“), Европейската комисия идентифицира пет основни дейности, които взиматите решения могат да предприемат. Първото е повишаването на компетентността на преподавателите в обучението по предприемачеството, като за тази цел от полза може да бъде паневропейската мрежа от преподаватели в обучението по предприемачество. Второ, правителствените органи, образователните институции, предприятията и участниците от гражданското общество биха могли да си сътрудничат при разработване на стратегии, политически или учебни програми в обучението по предприемачество, като изграждането на една силна европейска платформа за обучение по предприемачество би била от полза. От изключителна важност е и да се повиши осведомеността за ползите от обучение по предприемачество сред образователните институции, родителите и по-широката общност. Измерването и сравняването на практиките в обучението по предприемачество и влиянието на европейско ниво може да позволи обучението да допринесе за ключови европейски политически програми. И накрая, споделянето на знания и опит в обучението по предприемачество чрез

¹ https://www.oecd.org/cfe/leed/BGP_Entrepreneurship-in-Education.pdf

изграждане на национални и международни мрежи би довело до подобряване на преподаването и обучението по предприемачество.

1.3 Заключение

През последните години обучението по предприемачество се превърна във важна област на развитие на политиката в европейските страни. На европейско ниво е част от Европейската програма за умения. Тя е тясно свързана със зеления и дигитален преход в Европа и икономическото възстановяване в периода на пост-Covid-19. Това може да се отнася до факта, че познаването на предприемачеството има решаваща роля в днешния ден и епоха, в която сме изправени пред сериозни предизвикателства, вариращи от изменението на климата до замърсяването и до нарастващата разлика в богатството. В този контекст ще бъде особено полезно да се съсредоточим върху развитието на социалните предприятия, тъй като те са инициативи, създадени в общностите, за да бъдат от полза за самите общности, а често и за околната среда, тъй като те избират да наемат местна работна ръка и ресурси.

Въпроси за размисъл

- Преподават ли се курсове по обучение по предприемачество във вашата страна в момента?
- Смятате ли, че зеленото и социалното предприемачество трябва да бъдат част от учебната програма?
- Какви други политики трябва да предложи ЕС за насърчаване на социалното и зеленото предприемачество?

Тема 2. БЕЛГИЙСКА ПРАВНА РАМКА

2.1 Законът

Концепцията за социално предприятие все още не е ясно дефинирана в Белгия. Границите на сектора все още са в процес на определяне. В бъдеще вероятно фокусът ще се насочи върху конкретни емблематични организационни форми и сектори на дейност или да се използва широк поглед върху набор от отличителни критерии. Следователно нито едно конкретно законодателство не покрива напълно обхвата на социалните предприятия в Белгия. Вместо това съществува набор от закони, регионални укази и обществени разпоредби, свързани със специфични правни форми, сектори на дейност и видове социални мисии. Съществува голям обхват от политики и законови разпоредби, потенциално приложими към социалните предприятия в различни сектори и не е възможно да се предостави изчерпателен списък на всички тези мерки.

Според числеността, повечето социални предприятия работят като сдружения. Също така важни, но по-малко на брой, са фондациите, взаимоспомагателните дружества, кооперациите и компаниите със социална цел – последните две категории често се комбинираха до реформата от 2019 г., която отмени дружествата със социална цел и въведе акредитация за социалните предприятия, която е достъпна само за кооперациите.

В контекста на Закона за дружествата през 1995 г. бе създадена рамка за дружествата със социална цел. Тази рамка не беше нова правна форма; по същество всички видове организации могат да приемат статут на дружество със социална цел, при условие, че те не са „ориентирани към обогатяване на своите членове“ и техните устави отговарят на редица условия.

Голям брой социални предприятия са се развили без да използват правната рамка на дружество със социална цел. Те по-скоро са приели сдружена (VZW/ASBL), кооперативна (без официално обявена социална цел), споделена или по-рядко са дружество с дялово участие. Законът за сдруженията беше съществено изменен през 2019 г., за да засили „предприемачеството“ на сдруженията. Противно на това, което беше позволено преди, сдруженията могат – подобно на компаниите – да развиват икономически дейности от индустриален или търговски характер, дори това може да е тяхна основна дейност.

Направените наскоро правни промени признаха склонността на кооперациите да преследват цели от общ интерес. От 2019 г. само кооперациите могат да бъдат акредитирани като социални предприятия чрез нова схема за акредитация, при условие, че отговарят на списък от девет условия.

Въпреки че повечето обществени политики за социалните предприятия към момента се разработват на регионално ниво, важно е да се спомене, че правните разпоредби за всички правни форми (сдружения, фондации, кооперации, взаимоспомагателни и други дружества, както и акредитацията като социално предприятие) все още биват регулирани на федерално ниво. Например признаването на кооперациите се организира чрез Националния съвет за сътрудничество.

2.2 Текущата ситуация

Поради размитите граници на социалното предприятие, различните модели и липсата на цялостна правна или нормативна рамка, към настоящ момент не са налични точни данни. Въпреки това са направени няколко изчисления с помощта на два подхода: подход „отдолу нагоре“, който обобщава достъпни цифри за някои от най-лесно определяемите видове социални предприятия и „включващ“ подход, който агрегира съвкупности от организационни форми, включително определен дял, който може да се счита за социални предприятия според оперативната дефиниция на ЕС. Докато изчисленията отдолу нагоре вероятно подценяват и не взимат под внимание броя на социалните предприятия, тъй като се фокусират само върху онези видове, които могат лесно да бъдат идентифицирани, „включващите“ изчисления вероятно надценяват броя на организациите. Следователно, подходът отдолу нагоре и включващият се различават съществено, когато става въпрос за предоставяне на статистика – съответно около 3000 и 18 000 организации. Следователно разликата по отношение на числата е свързана главно с различните интерпретации на феномена „социално предприемачество“ и различните начини за неговото формулиране – или като много специфична и отличителна форма, или като „област“ от различни организации, разположени между обществеността и частния сектор с цел печалба. Ако се позовем на оперативната дефиниция на ЕС и широкото разбиране на икономическата дейност като производство на стоки и услуги, е възможно

числата да клонят към предложените от включващия подход.

Изчислено е, че работниците са съсредоточени главно в сдружения (89%), докато останалата част е разпределена между фондации (3.7%), кооперации и/или компании със социална цел (3.6%) и взаимоспомагателни дружества (3.7%).

2.3 Заключение

Основната дискуссия се отнася до различните концепции и визии за социалното предприемачество. Например неотдавнашната поява на пазарно базирани подходи не беше приветствана от установените мрежи за социална икономика. Притесненията включват: пристрастие към привлекателна комуникация; идеята, че социалните предприемачи могат да разрешат всички социални проблеми; фокусът върху пазарно базирани дискурси, инструменти и ресурси; индивидуални „героични“ предприемачи вместо колективни действия; широки дефиниции; и динамика на приватизация, която надделява над общественото действие. За разлика от това, по-новите мрежи за социално предприемачество са загрижени, че утвърдените участници: представят ограничителни определения; твърде са зависими от обществената подкрепа; твърде са фокусирани върху конкретни социални цели; липсва гъвкавост за генериране на иновативни решения и са твърде незаинтересовани да узаконят и да влязат в диалог за изграждане на нови подходи.

Освен това може да се твърди, че структурата на политическото действие поставя социалните предприятия между „икономическия“ и „социалния“ сектор. Подобна практика се затвърждава от медиите и общественото мнение.

В обобщение може да се отбележи, че в съответствие с появата на социалните инвестиции в международен план, в Белгия се разви една по-пазарно ориентирана тенденция, която трансформира и обобщава понятията в социално предприемачество и социални предприятия, а не в социално предприятие.

Въпроси за размисъл

- Смятате ли, че непризнаването на национално ниво противоречи на интересите на социалните предприятия?
- Смятате ли, че разделянето на сектора на „икономически“ и „социален“ противоречи на интересите на социалните предприятия?
- Какви политики трябва да приложи Белгия за насърчаване на социалното и зеленото предприемачество?

Тема 3. ИТАЛИАНСКА ПРАВНА РАМКА

3.1 Законът

За първи път понятието „социално предприятие“ бе въведено в Италия. През 1991 г., след повече от 10 години нерегламентирано развитие, „социалните кооперации“ бяха признати от закона като кооперации, действащи с цел „преследване на общия интерес на общността в насърчаване за участие и социална интеграция на гражданите“. През 2005-2006 г. бе въведена по-обща правна рамка, създаваща правната категория „социално предприятие“. Това даде възможност на по-широк брой юридически лица да се квалифицират като социални предприятия и разшири допустимите области на ангажираност. Докато социалните кооперации, сдружения и фондации, участващи в предоставянето на услуги, водещи до увеличаване на броя, оборота и наетите хора, броят на регистрираните социални предприятия показва непропорционално нисък ръст. Така с цел повторно стартиране на социалните предприятия под чадъра на „третия сектор“, през 2016/2017 г. беше прието ново законодателство, което въвежда някои ключови промени с цел осигуряване на обща рамка, както за третия сектор, така и за социалните предприятия. Докато социалното предприятие защитава мисията за организация с нестопанска цел, законът цели да квалифицира социалното предприятие като привлекателна структура, както за потенциално допустимите организации, така и за инвеститорите.

Социалните предприятия са обект на указ 112/2017. В съответствие с оперативната дефиниция на ЕС, социалното предприятие се определя като „частна организация, която управлява предприемачески дейности за граждански цели, солидарност и социална полза и насочва печалбата си основно за постигане на своята корпоративна цел чрез приемане на отговорни и прозрачни модалности на управление и фаворизиране на възможно най-широкото участие на заети, потребители и други заинтересовани лица, които имат отношение към неговите дейности“.

3.2 Текущата ситуация

Когато разглеждаме целият набор от социални предприятия, функциониращи в Италия, независимо от правния им статут, може да се каже, че явлението се явява значимо от гледна точка на техния брой. Въз основа на съществуващите данни за социални кооперации, по силата на закона социални предприятия и сдружения и фондации с пазарна дейност, установеният брой на социалните предприятия през 2017 г. възлиза на над 102 000, осигуряващи работа на почти 900 000 заети и годишен оборот от 42 700 милиона евро. Според преброяване в Италия през 2017 г. са били активни 350 000 нестопански организации, от които 4,5% (15 770) са социални кооперации, 85,1% са сдружения, 2,1% са фондации и 8,3% са други правни субекти (главно религиозни организации)(Logi, 2019). Ако направим разпределение на работната сила, ситуацията е следната: 36,4% са заети в организации, предоставящи социални услуги; 22,6% в организации, извършващи здравни услуги; 22,6% в организации, предоставящи социални услуги; 22,6% в организации за трудова интеграция (т.е. социални предприятия), а само 6,3% са наети от организации, предоставящи културни, спортни и развлекателни услуги.

3.3 Заключение

Социалните предприятия са важен и развиващ се сектор на италианската икономика. Въпреки че интегрирането на социалните предприятия в системата за социално подпомагане е от ключово значение за стимулиране на тяхното възпроизвеждане, силната зависимост на социалните предприятия от публичните политики, съчетана с нарастващото използване на конкурентни търгове, базирани на най-ниската цена, контекстуално допринесе за ограничаване на тяхното иновативно поведение и бъдещо развитие. От една страна това забави възможностите за разрастване на социалните предприятия. От друга създаде тласък за социалните предприятия да се диверсифицират към нови пазари, включително ново търсене от частни потребители. Ключово предизвикателство за социалните предприятия, предоставящи услуги от общ интерес, е да експериментират с нови цикли на иновации в областта на здравеопазването и образованието и да увеличат предоставянето на корпоративни социални услуги, насочени към заетите, семействата и потребителите на тези предприятия. Що се отнася до социалните предприятия за трудова интеграция (WISE), по-малко зависими от обществените ресурси от самото начало, ключово предизвикателство е да се премине от области с ниска добавена стойност към дейности, които могат да насърчат по-високи квалифицирани профили в полза на хората в неравностойно положение, които вече са наети. Друга стратегия, която трябва да се използва допълнително, е да се засилят партньорствата с предприятията с традиционен правен статут.

Въпроси за размисъл

- Помислете за ролята, която играят финансовите стимули при вземането на решение за създаване на социално предприятие.
- Какво е мнението Ви за социалните предприятия, предоставящи корпоративни социални услуги?
- Какви политики трябва да приложи Италия, за да насърчи социалното и зеленото предприемачество?

Тема 4. РУМЪНСКА ПРАВНА РАМКА

4.1 Законът от 2015 г.

В Румъния правното признаване на социалните предприятия се случи в по-широк контекст при разработването на обща законодателна рамка за социалната икономика. Съгласно Закон 219/2015 „социалната икономика е набор от дейности, организирани независимо от публичния сектор, чиято цел е да обслужват общия интерес, интересите на общността и/или личните неимуществени интереси, чрез увеличаване на наемането на работа на лица, принадлежащи към уязвима група и/или производство и доставка на стоки, предоставянето на услуги и/или изпълнението на работа“.

В Румъния понятието „социално предприятие“ се отнася до начин на правене на бизнес, а не до правния обект. Сертификатът за социално предприятие се издава от окръжните агенции по заетостта за период от 5 години, при условие че правната структура, кандидатстваща за сертификат, отговаря на принципите на социалната икономика и следните критерии: действа за социални цели и/или в общ интерес на общността; разпределя най-малко 90% от печалбата си за постигане на социалната цел и създаване на задължителен резерв; предприятието се задължава да прехвърли активите си, останали след ликвидация на едно или повече социални предприятия; предприятието прилага принципа на социална справедливост към служителите, като гарантира справедливо заплащане.

Закон 219/2015 изброява видовете организации (кооперации, кредитни кооперации, сдружения, фондации, сдружения за взаимопомощ и други субекти, които изпълняват принципите на социалната икономика), които могат да бъдат признати за социални предприятия.

Законът също регламентира за първи път специфичната форма на социално предприятие за трудова интеграция, „социално предприятие за социално включване“. Подобно на социалното предприятие, предприятието за социално включване не е правна форма на организация, а статут, който може да бъде получен от частна организация, извършваща икономическа дейност с цел осигуряване на социално-професионалното включване на хора в неравностойно положение на пазара на труда.

4.2 Текущата ситуация

Поради високата степен на бюрокрация на процеса на сертифициране и поради факта, че фискалните и финансови възнаграждения, свързани с това, са ограничени, де факто социалните предприятия проявяват само ограничен интерес към официално регистриране като такива: до август 2019 г. само 114 социални предприятия са имали регистрация в Националния регистър на социалните предприятия, от които 12 са социални предприятия за трудова интеграция. В Румъния по-голямата част от инициативите на социалните предприятия се стартират от асоциации и фондации, които често създават бизнес субекти под свой собствен контрол с оглед провеждане на икономически дейности. Повечето румънски социални предприятия са малки. Бяха идентифицирани четири основни вида социални предприятия: предприемачески организации с нестопанска цел (сдружения и фондации), сдружения за взаимопомощ (главно сдружения за взаимопомощ на пенсионери), социални предприятия за трудова интеграция (включително два модела: защитени работилници и социални предприятия за социално включване) и кооперации, преследващи цели от общ интерес. Сдруженията и фондациите, извършващи предприемаческа дейност, са най-динамичните участници в румънския социално-икономически сектор.

4.3 Заключение

Румънското законодателство по отношение на социалните предприятия се фокусира почти изключително върху социалните предприятия за трудова интеграция и върху развитието на инициативи, ръководени отвън, стимулирани от наличието на щедро финансиране за проекти за трудова интеграция за групи в неравностойно положение. Румънският сектор, включващ социалните предприятия се справя с няколко предизвикателства. Първо, има нарастващо търсене на услуги от общ интерес. Секторът на социалните услуги в Румъния е слабо развит и недофинансиран, но търсенето на социални услуги нараства бързо, особено в случая на услуги, предназначени за възрастни хора.

Второ, липсата на осведоменост и лошото разбиране на идентичността и социалната полезност на социалните предприятия от лицата, вземащи решения и широката общественост, които не ги свързват с концепцията за предприемачество, представляват бариера за тяхното развитие.

И накрая, обществената подкрепа за развитието на социалните предприятия остава ограничена. Освен подкрепа за социални предприятия за трудова интеграция, публичните ресурси за подпомагане на социални предприятия в дейност отдолу нагоре са много оскъдни, предприемаческите дейности на сдруженията и фондациите не се насърчават или подкрепят от публичните власти, а организациите за взаимопомощ са слабо разбрани и почти невидими за политиците.

Въпроси за размисъл

- Какви са предимствата от разбирането на понятието „Социално предприятие“ като начин за правене на бизнес, а не като юридическо лице?
- Обмислете колко е важно обществото да разбере предприемаческия потенциал на социалните предприятия.
- Какви политики трябва да приложи Румъния, за да насърчи социалното и зеленото предприемачество?

Тема 5. ГРЪЦКА ПРАВНА РАМКА

5.1 Законът

Законът 4019/2011, одобрен през 2011 г., беше първият гръцки закон относно социалната икономика и социалното предприемачество. Веднага след това, благодарение на период на социални мобилизации, наричан „движението на площадите“, имаше бързо нарастване на броя на социалните предприятия. Закон 4430/2016, който замени предишния Закон 4019/2011, не въвежда изрично социалното предприятие като отделно юридическо лице. Вместо това признава три различни правни форми, които определят сектора на социална и солидарна икономика на страната. От тях само две отговарят на оперативната дефиниция на ЕС: социални кооперативни предприятия и социални кооперации с ограничена отговорност. Закон 4430/2016 възприе по-оперативна логика, основана на критерии: няма нужда субект от почти каквато и да е правна форма да променя статута си, за да бъде част от официалния спектър на социалната и солидарна икономика и да се регистрира в Националния регистър на социалната и солидарна икономика. Това, което се изисква е съответствие с редица оперативни критерии, които се отнасят до неговата цел, управление, икономическа справедливост, разпределение на печалбата и допустимото членство. По-специално, Закон 4430/2016 постави нова основа за развитието на сферите на дейност на гръцките социални предприятия, като до голяма степен разшири значението на „социална цел“, за да включи редица дейности за широката общественост, вместо да бъде изключително фокусиран върху уязвимите и/или специални социални групи.

5.2 Текущата ситуация

Гръцките социални предприятия все още са в начална фаза на развитие в сравнение с другите европейски страни. Според критериите на ЕС общият брой на гръцките социални предприятия възлиза на 1148. По-голямата част от тях (984) са с колективни и социални цели. Въпреки малкия си размер и годишен оборот, гръцките социални предприятия обхващат широк спектър от икономически дейности. Повечето организации обаче обикновено работят в сферата на търговията и преработка на храни, образование, обща търговия и услуги, свързани със свободното време. Гръцките социални предприятия също се характеризират с членове с висока образователна квалификация и жени, които съставляват повече от 60% от общата заетост в този сектор. Социалните предприятия са неравномерно разпръснати в Гърция.

Видовете социални предприятия, които понастоящем присъстват в Гърция са: социално кооперативно предприятие, разделено на подкатегории на интегрирани социални предприятия и такива с колективни и социални цели, социални кооперативи с ограничена отговорност, женски агротуристически кооперативи, де факто социалните предприятия като например гражданските кооперации, дружества с ограничена отговорност и земеделски кооперации. Съществуват и два вида правни форми, които не могат да се считат напълно за социални предприятия според оперативната дефиниция на ЕС: сдружения и граждански дружества с нестопанска цел и фондации.

5.3 Заключение

Въпреки динамичното си развитие в последните години, гръцките социални предприятия са изправени пред редица ограничения и бариери по отношение на по-нататъшното си развитие. Според доклад на Британския съвет от 2017 г. мнозинството от респондентите смятат, че достъпът до форми на финансиране и административните проблеми, както и бюрокрацията са най-важните пречки, които възпрепятстват развитието на социалните предприятия в цялата страна. Например много обявени мерки за подкрепа остават неактивни и повечето региони имат малък достъп до финансиране, безвъзмездни средства и информация от тези, които са локализираны в Атика. Независимо от това, въпреки че все още социалните предприятия са в начален стадий, екосистемата на гръцкото социално предприятие е много динамична и има потенциал да се развива в бъдеще.

Въпроси за размисъл

- Защо е важно социалните кооперации да не се фокусират само върху уязвими и/или специални социални групи?
- Обмислете значението на законодателството относно социалните предприятия и защо е необходимо да се намали бюрокрацията при обслужването на този сектор?
- Какви политики трябва да приложи Гърция, за да насърчи социалното зелено предприемачество?

SOSUSK

AND SUSTAINABLE SKILLS FOR YOUNG NEET POPULATION

Съфинансиран от програма
„Еразъм+“
на Европейския съюз

Подкрепата на Европейската комисия за изготвянето на тази публикация не представлява одобрение на съдържанието, което отразява възгледите само на авторите и Комисията не може да носи отговорност за каквото и да е използване на информацията, съдържаща се тук.

ПРОЕКТ № – 2021-1-EL02-KA220-YOU-000029015

Тема 6. ХЪРВАТСКА ПРАВНА РАМКА

6.1 Законът

През 2011 г. Законът за кооперациите въведе социалната кооперация, за да свърже кооперациите със сектора на социалните предприятия. През 2015 г. беше приета „Стратегията за развитие на предприемачеството“ и нейната основна цел бе да създаде благоприятна среда за социалните предприятия в Хърватия, като по този начин се намаляват регионалните различия, увеличава се заетостта и се гарантира по-справедливо разпределение на социалното богатство. Стратегията дефинира социалното предприемачество като „бизнес, основан на принципите на социална, екологична и икономическа устойчивост, в който генерираната печалба или излишък се реинвестира изцяло или в голяма степен в полза на общността“. Дефиницията е придружена от девет критерия за идентифициране на социалните предприятия. Хърватската дефиниция в голяма степен съответства на оперативната дефиниция на ЕС за социално предприятие, тъй като се основава на документи и политики на ЕС, особено на Инициативата за социален бизнес. Официалната дефиниция, дадена в Стратегията за социалните предприятия не посочва точно правните форми на възможните социални предприятия, по-скоро предполага, че различните форми, които отговарят на предписаните критерии, могат да се считат за социални предприятия.

6.2 Текущата ситуация

В Хърватия де юре няма социални предприятия, което води до липса на официални данни за тях. Стратегията за социалното предприятие не е изяснила ситуацията, а прилагането на деветте критерия за идентифициране на социалните предприятия е твърде сложно и без уточнен механизъм за наблюдение и контрол. В хърватското законодателство има няколко правни форми, които отговарят на някои от критериите от оперативната дефиниция на ЕС и следователно могат да се считат за социални предприятия: сдружения, които се занимават със социално предприемачество и други дейности от общ интерес, които предприемат икономически дейности; кооперации, по-специално социални кооперации, кооперации за социална работа на ветерани, но също и други кооперации, следващи социални цели, частни фондации, упражняващи съответни дейности от общ интерес и икономически дейности; компании, финансирани от сдружения или такива, които преследват социални цели, както и институции, основани от сдружения, упражняващи съответните дейности от общ интерес. Защитените и интегрираните работилници не са юридически форми само по себе, а са със статутни получени от някои фирми, кооперации и институции, които наемат хора с увреждания.

Приблизителният брой на социалните предприятия през 2018 г. е: 346 сдружения, 25 социални кооперации, 35 ветерански социално-работещи кооперации, 33 кооперации, преследващи социални цели, 5 фондации, 60 компании, 15 институции и 7 защитени работилници.

Хърватските социални предприятия работят главно в областта на селското стопанство, следвани от услуги за социално подпомагане, производство на традиционни продукти и сувенири, туризъм, преработка на храни и кетъринг, управление на отпадъците и дървообработка. (Turza, 2014). Проучване от 2015 г. (Simlesa et al., 2015) показва, че приходите на картографираните социални предприятия са били 24,6 милиона евро през 2013 г. и 23,3 милиона през 2014 г.

6.3 Заключение

Поради липса на политическа вода Стратегията за социално развитие е слабо приложена и досега не е успяла да постигне целите си за създаване на подкрепяща законодателна и институционална рамка; създаване на подкрепяща финансова рамка; насърчаване на образованието по социално предприемачество; и насърчаване на публичната видимост на социалните предприятия. Изключително ограничаващ фактор е фактът, че в съществуващото законодателство относно социалните предприятия липсва съгласуваност. Много заинтересовани страни смятат, че липсата на бизнес умения сред социалните предприемачи е едно от важните ограничения в развитието на социалните предприятия. Увеличаването на броя на програмите за подкрепа, обучението и развитието на уменията през последните години, обаче донякъде преодоля този недостатък. Основното предизвикателство пред социалните предприятия в Хърватия е да дадат на хората по-ясно разбиране на концепцията за социално предприятие. В заключение, въпреки че са настъпили някои промени, Хърватия все още трябва да се идентифицира като намираща се в етапа на „прогресивна поява“ в развитието на социалните предприятия.

Въпроси за размисъл

- Помислете за въздействието, което ЕС има върху създаването на правна рамка за социалните предприятия в държавите-членки
- Обмислете полезността на мерките за мониторинг за проследяване на социалните предприятия
- Какви политики трябва да приложи Хърватия, за да насърчи социалното и зеленото предприемачество?

Тема 7. БЪЛГАРСКА ПРАВНА РАМКА

7.1 Законът

Развитието на социалните предприятия в България не се ръководи по унифицирана строго определена дефиниция или от съответна нормативна рамка. Това означава, че икономическите субекти, които притежават някои характеристики на социалното предприятие, са създадени въз основа на различни закони. Това спонтанно развитие днес води до значителен брой и голямо разнообразие от правни форми на предприятия с (доминиращи) социални цели. Списъкът на предприятията със социална цел включва: сдружения и фондации, извършващи стопанска дейност; читалища, които се определят като самоуправляващи се обществени сдружения, развиващи и обогатяващи местната културна, социална и образователна дейност; кооперации на хора с увреждания; специализирани предприятия за интеграция на хора с увреждания. Като цяло основните правни разпоредби предоставят

възможности на предприятията със социални цели да бъдат идентифицирани като социални предприятия в съответствие с оперативната дефиниция на ЕС. Като цяло тези основни правни разпоредби предоставят възможности на предприятията със социални цели да бъдат идентифицирани като социални предприятия в съответствие с оперативната дефиниция на ЕС. Новият Закон за предприятията от социалната и солидарната икономика беше приет от Народното събрание на 18 октомври 2018 г. и влезе в сила на 2 май 2019 г. Това е първият закон, който признава съществуването и функцията на различните участници в социалната икономика. Той има за цел да даде ясна дефиниция на социалните предприятия, мерките за насърчаването им, заедно с механизмите за взаимодействие с държавата и други заинтересовани страни. Законът въвежда следните принципи на социалната и солидарна икономика: приоритет на социалните към икономическите цели; сътрудничество в обществена и/или колективна полза; публичност и прозрачност; независимост от публичните власти; участие на членове, работници или служители във вземането на управленски решения.

Новият Закон за предприятията от социалната и солидарна икономика на България съответства на оперативната дефиниция на ЕС по отношение на икономическите, социалните и приобщаващите измерения на управлението.

7.2 Текущата ситуация

Поради липса на достатъчно статистически данни и с много резерви може да се посочи, че общият брой на създадените към момента социални предприятия, които отговарят на оперативната дефиниция на ЕС в България, възлиза на 3674. Това е около 1% от всички предприятия в страната, в които работят около 2% заето население. Те допринасят за около 0,7% от произведената в страната добавена стойност. Посочените данни са доста под средните за ЕС. Техният състав по правна форма е както следва: 2430 сдружения и фондации; 1000 читалища; 200 специализирани предприятия за хора с увреждания; и 44 кооперации на хора с увреждания.

Според някои източници сдруженията и фондациите, включително и читалищата, обикновено предоставят социални, образователни, обучителни и здравни услуги. Съществуват фрапиращи регионални различия, които продължават да нарастват. Всички данни потвърждават концентрацията на сдружения и фондации (без читалищата) в столицата и в големите градове.

7.3 Заключение

Най-видимите и често споменавани ограничаващи фактори за развитието на социалните предприятия идват под формата на: слабо държавно финансиране, недостатъчна целева помощ чрез специални финансови инструменти, липса на адекватна подкрепа от страна на общините и липса на квалифициран персонал. Някои предполагат, че ниската склонност към иновации също представлява пречка за стартиране или разширяване на социални предприятия. Изглежда обаче, че основният ограничаващ фактор, който застрашава развитието на социалните предприятия, е общата икономическа и социална ситуация в страната. В момента социалните предприятия разчитат основно на публична (бюджетна) подкрепа, но възможностите на обществените бюджети (национални и местни) да подкрепят социалните предприятия остават доста ограничени. Това се съчетава с високо ниво на бедност (по доходи), което е най-високо в целия ЕС. Следователно, въпреки мащабните нужди от социални услуги, ограничените публични бюджети и ниските доходи намалява търсенето на стоки и услуги, които социалните предприятия биха могли да предоставят. Необходими са промени в икономическата и социалната политика в България. Ускореното развитие на социалните предприятия е една от важните възможности за осъществяване на положителни промени. Стъпка в тази посока е новият Закон за предприятията от социалната и солидарната икономика. Необходими са обаче много други стъпки за ускореното и ефективно развитие на социалните предприятия.

Въпроси за размисъл

- Помислете върху значението на законодателството за социалните предприятия, което отчита местните особености на всяка страна
- В какви социални предприятия трябва да инвестира правителството в страна като България
- Какви политики трябва да прилага България за насърчаване на социалното и зелено предприемачество?

Тема 8. ПОЛСКА ПРАВНА РАМКА

8.1 Законът

Влизането на Полша в Европейския съюз през 2004 г. изигра ключова роля в насърчаването на развитието на социалните предприятия. Понастоящем социалните предприятия в Полша се регулират от специфични правни рамки за всеки вид. Това се дължи на факта, че до скоро не беше съгласувано общо правно определение за социално предприятие. Въпреки това, след анализ на различни видове организации, които отговарят на критериите за оперативна дефиниция на ЕС, може да се заключи, че могат да се разграничат четири вида социални предприятия. Това са: социални кооперативи, предприемачески организации с нестопанска цел (ENPOs), организации за професионална дейност (zakład aktywności zawodowej – ZAZs) и дружества с нестопанска цел.

В момента най-значимият източник, регулиращ социалните предприятия в Полша е Националната програма за развитие на социалната икономика (KPRES), която беше приета от Министерския съвет през 2014 г. и удължена (с някои новости) през 2019 г. за следващите четири години. Съгласно KPRES 2019-2023 социалните предприятия са замислени като субекти, които извършват пазарни дейности, включително както икономическа дейност (несвързана бизнес дейност), така и платена дейност, свързана с мисия, насочена към реинтеграция на лица, застрашени от социално изключване, което трябва да съставлява поне 30% от работната сила.

През юли 2022 г. беше приет новия Закон за социалните предприятия и подпомагане на социалната икономика. Законът въвежда статут на социално предприятие, които могат да получат организации, които отговарят на определени условия, независимо от

правната им форма. Този статут ще имат: социални кооперации, неправителствени организации, трудови кооперации, кооперации на хора с увреждания и слепи, кооперации за земеделско производство. Съгласно Закона за социална и солидарна икономика, социалното предприятие е субект, който независимо от юридическия си вид извършва стопанска дейност, включително платена законова дейност и/или пазарна дейност. Социалните предприятия работят в областта на социалната и професионална реинтеграция на хора, застрашени от социално изключване, като същевременно предоставят услуги от общ интерес. Законът предвижда конкретни облаги за регистрираните социални предприятия, включително субсидии за служители от групите в неравностойно положение и освобождаване на данъци.

8.2 Текущата ситуация

Броят на всички видове социални предприятия в Полша нараства след официалното им признаване. Същото важи и за броя на заетите в тях. Социалните предприятия все още са малка част от полската икономика, но тяхното значение непрекъснато нараства. Проведените анализи показват, че през 2019 г. са съществували 29 535 социални предприятия. Най-многобройни са ENPOs – 27 600, следвани по брой от 1 600 социални кооперации, 226 компании с нестопанска цел и 109 ZAZ. По това време в социалните предприятия работят 428 700 лица, но техният потенциал за заетост, измерен в еквивалента на пълно работно време (FTE), е много по-малък.

8.3 Заключение

Има няколко проблема, пред които са изправени социалните предприятия в Полша. Първо, има концептуално объркване при дефинирането на социалното предприятие. Това е свързано с факта, че концепцията за социално предприятие е сравнително нова, тъй като съществува от приблизително 15 години в теоретични съображения и в социално-икономическия пейзаж в Полша. Концептуалното объркване е свързано и с неяснотата при дефинирането на сферите на дейност на социалните предприятия. Съществува тенденция социалните предприятия да се смесват с трудовата интеграция. Различните видове дейности, предприети от социалните предприятия, включително напълно местно развитие или предоставяне на услуги от общ интерес, не са правилно признати в Полша. Освен това фрагментацията на правните схеми възпрепятства изграждането на обща идентичност на сектора на социалните предприятия. В резултат на това полските организации, които създават социални предприятия, не се разпознават като обединен сектор. Тези проблеми се преплитат с редица бариери, пред които са изправени полските социални предприятия. Те включват нежелание за предприемане и извършване на икономически дейности сред нестопански организации; ограничено търсене на стоки и услуги, предоставяни от социални предприятия, от публични органи, пазарни предприятия и отделни получатели; и лоши управленски умения сред ръководителите на социални предприятия.

В същото време през последните години се наблюдава нарастване на интереса към социалните предприятия в Полша. Те значително подобриха позицията си, което се дължи на постепенното разпознаване на социалните предприятия от гражданите, академичните среди, третия сектор и представителите на публичната администрация. Благодарение на новите разпоредби социалната икономика ще се развива и ще бъде важен инструмент за активна социална политика.

Въпроси за размисъл

- Обмислете значението за социалните предприятия да действат като обединен сектор
- Как социалните предприятия могат да подобрят разпознаването им от гражданите?
- Какви политики трябва да приложи Полша, за да насърчи социалното и зеленото предприемачество?

Казуси

Тема на казус 1:

Закон за социалните кооперации в Италия: адаптиране на съществуващ кооперативен закон в подкрепа развитието на социалните предприятия

Описание на казуса:

Как възниква италианският закон за социалните предприятия

Развитието на социалните предприятия, от които до голяма степен, под формата на социални кооперации, започва сравнително по-рано в Италия, отколкото в повечето европейски държави-членки, а именно в края на 60-те и началото на 70-те години. Социалните кооперации са основен двигател при предоставянето на социални услуги като са създадени, в отговор на появили се пропуски в социалната сфера, тъй като определени социални нужди не са били адекватно задоволени нито от публичния, нито от частния сектор. Важен ускорител за развитието на социалните кооперации в Италия е премахването на Закона "Криспи" (6972/1890), според който отговорността за предоставяне на социални услуги е ограничена до публичните организации или до самите граждани. Решение 396 на Конституционния съд от 1988 г. обаче го обявява за противоконституционно, тъй като така се разширява предоставянето на социални услуги на частни субекти. През 1991 г., след почти десетгодишно нерегламентирано развитие, италианското законодателство признава, както новите, така и съществуващите социални кооперативи и подкрепя тяхното разрастване в цяла Италия.

Италианското право като основа за други страни от ЕС

През 1991 г. Италия създава Закон 381/1991 за социалните кооперации, за да признае юридически кооперациите, които работят с изричната "цел да преследват общия интерес на общността в областта на човешкото развитие и социалната интеграция на гражданите". Законът урежда два вида форми на социални кооперации: тип А, т.е. социални кооперации, които предоставят

социални или образователни услуги; и тип Б, т.е. социални кооперации, които интегрират уязвими лица или лица в неравностойно положение на пазара на труда чрез селскостопански, производствени или други търговски дейности. Социалните кооперации от тип В трябва да включват най-малко 30% „работници в неравностойно положение“ сред работната си сила, които да бъдат освободени от социалноосигурителни вноски.

Италианският Закон 381/1991 за социалните кооперации е първо поколение закони, разработени с цел специално регулиране на социалните предприятия, който се явява като крайъгълен камък за насърчаване на екосистемите на социалната и солидарната икономика в цяла Европа - в Португалия, Испания, Гърция, Франция, Унгария, Чешката република и САЩ. Този закон представлява модел на законодателство за социални предприятия на ниво Европейски съюз и на световно равнище, което води до възпроизвеждане и използване на форми на социални предприятия от тип А и В, както е дефинирано от закона, като например в Южна Корея.

Въздействие

Закон 381/1991 за социалните кооперации представлява пионерска правна рамка, тъй като е първият закон, който изрично признава и регулира социалните предприятия в Италия. Той вдъхновява разработването на Закона за социалните кооперации и други правни рамки за регулиране на социалните предприятия. Закон 118/2005 и Законодателен указ 155/2006 признават социалните предприятия чрез правен статут, позволяващ на широк кръг от субекти (асоциации, фондации, религиозни институции, кооперации, дружества с ограничена отговорност и акционерни дружества) да извършват икономически дейности със социална цел, като по този начин увеличават своя дял в БВП на италианската икономика.

Основни изводи: напр. научени уроци, придобити знания, причини за вдъхновение

Казусът запознава потребителите на модула със значението на законодателните действия на ниво отделна държава. То може да окаже революционно въздействие върху законодателството, което се приема дори на международно равнище.

Тема на казус 2:

Наредбата за социалните предприятия в Брюксел от 2018 г: Процес на приобщаващо разработване на политики за съвместно изграждане на правна рамка за социалните предприятия

Описание на казуса: около 1 страница (Включете текст, скрийншоти, видеоклипове, изображения.)

Какво

Наредбата за акредитация и подкрепа на социалните предприятия е приета на 23 юли 2018 г. в Брюксел-столичен регион на Белгия. Приемането на тази наредба е резултат от двугодишен процес на консултации с различни заинтересовани страни, включително Икономическия и социален съвет на регион Брюксел-столица (CESRBC), брюкселската служба по заетостта Actiris, брюкселската платформа за консултации в областта на социалната икономика, разширена до ConcertES1 и SAW-B (вж. стъпките по-долу). Допълнителни заинтересовани страни, като представители на академичните среди, федерации на социални предприятия и самите социални предприятия, също участват в процеса на консултации, най-вече при определяне дефиницията за социално предприятие. Наредбата установява набор от критерии, организирани в три измерения - социално, икономическо и управленско - и дефинира "социалното предприятие" като частен или публичноправен субект, който изпълнява икономически проект, преследва социална цел и упражнява демократично управление. Освен това правната рамка определя схемите за публична подкрепа, от които социалните предприятия могат да се възползват, включително финансова и нефинансова помощ.

Защо

Доскоро социалните предприятия и социалната икономика в региона на столицата Брюксел се свързваха предимно с областта на трудовата интеграция. Целта на процеса на изготвяне на политики е двупосочна: (1) преразглеждане на наредбите 20042 и 20123 относно социалната икономика и акредитацията на социалните предприятия за трудова интеграция; и (2) признаване на социалните предприятия извън сферата на трудовата интеграция. При изготвянето на правните рамки процесът на приобщаващи консултации може да бъде от основно значение, тъй като подобрява разбирането на политиките за социалните предприятия и по този начин гарантира, че правните рамки са уместни, подходящи и отговарят на нуждите на съответните заинтересовани страни. И накрая, съвместното изграждане на правна рамка помага за избягване на проблеми с практическото прилагане, подобрява спазването и приемането на подобна рамка и повишава общественото доверие в правителството.

Въздействие

Към юни 2021 г. в региона на столицата Брюксел са акредитирани 155 социални предприятия. Наредбата от 2018 г. оказва положително въздействие върху социалните предприятия, тъй като укрепва правната им сигурност във връзка с европейското законодателство за държавните помощи и по този начин увеличава достъпа им до финансови ресурси. Също така позволява на социалните предприятия да подобрят вътрешните си процеси, по-специално по отношение на управлението. Накратко, Наредбата на Брюксел относно социалните предприятия и нейният процес на изготвяне спомагат, както за изграждането на общо разбиране за социалните предприятия, така и за структурирането на цялостната област, което от своя страна насърчава развитието на социалните предприятия в региона на столицата Брюксел.

Ключови изводи: напр. научени уроци, знания, причина за вдъхновението от научените уроци, знания

При стартиране на процеса на консултация на ранен етап от разработването на политиката, правителството на столичния регион Брюксел спомага, за да се увеличи максимално степента на ангажираност на заинтересованите страни. Ангажирането на широк кръг участници позволява да се разработи правна рамка, която да е в по-голяма степен съобразена с нуждите и реалностите в областта и която да отразява по пропорционален начин различни гледни точки, като по този начин се избягва обвързването ѝ с една-единствена идеология на социалното предприемачество. Подобен приобщаващ процес на изготвяне на политики улеснява по-широкото приемане на критериите за социални предприятия и дава възможност за общо разбиране и тълкуване на правната рамка. В крайна сметка процесът насърчи диалога между създателите на политики и основните участници в тази област. Диалогът остава отворен и днес и позволява лесно да се съберат основните участници около една маса, когато е необходимо.

Дейности

Уводно видео	
Формат: (лице в лице, онлайн, хибрид)	Онлайн
Цели на обучението	<ul style="list-style-type: none"> Разпознаване на нормативни източници на социално и зелено предприемачество Определяне на приоритетите на Европа по отношение на зеленото и социалното предприемачество
Необходими материали/оборудване	Компютър
Описание на дейността	Потребителят гледа кратък видеоклип в Youtube, в който се обясняват понятията "социална икономика" и "социално предприятие", както и инициативите на Европейската комисия в подкрепа на социалната икономика. https://www.youtube.com/watch?v=Hy1Vb08TAUY
Въпроси за дебрифинг	1. Тази дейност подобри ли разбирането Ви относно темата на модула?
Определено време	30 минути
Как може тази дейност да бъде адаптирана в различен формат?	Дейността може да се проведе и лице в лице в групова обстановка. В този случай потребителите гледат заедно видеоклипа, а след това се провежда дискусия относно съдържанието му.
Бележки за учителя/консултанта	

Обърната класна стая	
Формат: (лице в лице, онлайн, хибрид)	Лице в лице, онлайн
Цели на обучението	<ul style="list-style-type: none"> Разпознаване на нормативни източници на социално и зелено предприемачество Определяне на приоритетите на Европа по отношение на зеленото и социалното предприемачество Затвърждаване на знанията по материалите на модула Насърчаване на обмена на мнения между членовете на групата
Необходими материали/оборудване	Компютър, бяла дъска
Описание на дейността	Потребителите на модула са разделени на осем групи като на всяка група се разпределя определена глава. Членовете на групата се насърчават да прочетат своята глава и да подготвят кратка презентация, която по-късно да представят пред всички останали потребители.
Въпроси за дебрифинг	1. Тази дейност подобри ли разбирането Ви относно темата на модула? 2. Успяхте ли да генерирате различни гледни точки за материала, работейки с вашата група?
Определено време	2 часа
Как може тази дейност да бъде адаптирана в различен формат?	Ако е приложимо
Бележки за учителя/консултанта	

Фронтална лекция	
Формат: (лице в лице, онлайн, хибрид)	Лице в лице
Цели на обучението	<ul style="list-style-type: none"> Разпознаване на нормативни източници на социално и зелено предприемачество Определяне на приоритетите на Европа по отношение на зеленото и социалното предприемачество Повишаване на осведомеността за европейската политика в областта на образованието по предприемачество Разбиране на социалната роля на предприемача
Необходими материали/оборудване	Компютър или тетрадка
Описание на дейността	Потребителите на модула посещават лекциите присъствено или онлайн. Лекторът е лице, което не е част от групата и представя материала на модула, евентуално с помощта на презентация на Powerpoint. След това материалът се обсъжда между потребителите и лектора и се отговаря на евентуални въпроси.
Въпроси за дебрифинг	<ol style="list-style-type: none"> Тази дейност подобри ли разбирането Ви относно темата на модула? Успяхте ли да получите различни гледни точки за материала, при обсъждането му с Вашата група и лектора? Полезно ли беше представянето на материала от лектора?
Определено време	2 часа
Как може тази дейност да бъде адаптирана в различен формат?	Дейността може да се проведе онлайн с помощта на приложение за онлайн видеоконферентна връзка.
Бележки за учителя/консултанта	

Допълнителна информация

Наименование на източника	Вид	Линк
Област от уебсайта на Комисията на ЕС, посветена на анализа на социалните предприятия и техните екосистеми в Европа	Уебсайт	https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8274
Социални предприятия в Централна и Източна Европа	Хартиен носител	https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/51385/9781000367157.pdf?sequence=1#page=173
Ръководство за обучение за насърчаване на предприемачеството	Хартиен носител	https://eisma.ec.europa.eu/system/files/2022-01/A%20guide%20for%20fostering%20entrepreneurship%20education.pdf
Възприемане на зелени екологични практики в малките и средните предприятия: модели на предприемачи и бизнес политики в Румъния	Хартиен носител	https://www.mdpi.com/2071-1050/13/9/4968
Зелена сделка на ЕС за декарбонизация на Румъния	Хартиен носител	https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKewjgu2GsKr5AhUthv0HHVX4BpMQFnoECC4QAO&url=https%3A%2F%2Fassets.ey.com%2Fcontent%2Fdam%2Fey-sites%2Fey-com%2Fen_ro%2Fnews%2F21%2F4%2Fey-ro-en-report-the

		-european-green-deal.pdf%3Fdownload&usg=AOvVaw1xobAWbSFJZ9DeUScvaGXe
Правна рамка на социалната икономика в Румъния	Уебсайт	https://cries.ro/economie-sociala/
Нова правна среда на гръцката социална и солидарна икономика: Пречки и възможности за развитието на сектора	Хартиен носител	https://www.researchgate.net/publication/328333843_New_legal_environment_of_the_Greek_Social_and_Solidarity_Economy_Impediments_and_opportunities_for_the_development_of_the_sector

Въпросник

В1. Какво е обучение по предприемачество (ОП)? (с)

- a) Курс за стартиране на бизнес
- b) Учебен предмет
- c) Комбинация от придобиване на компетентност и промяна на мисленето
- d) Всичко изброено по-горе

В2. В какво се състои "приобщаващият" подход за отчитане на социалните предприятия в Белгия? (b)

- a) Изброява всички организации, участващи в социалното приобщаване
- b) Отчита всички организации, намиращи се между публичната и частната стопанска сфера
- c) Изброява всички лесно определими видове социални предприятия
- d) Всичко изброено по-горе

В3. Коя е най-разпространената форма на социално предприятие в Италия? (a)

- a) Сдружения
- b) Социални кооперации
- c) Фондации
- d) Всичко изброено по-горе

В4. Какво представлява румънското "социално предприятие за социално включване"? (b)

- a) Частна организация, предлагаща услуги на хора в неравностойно положение
- b) Частна организация, извършваща икономическа дейност с цел осигуряване на социално-професионалното включване на хора в неравностойно положение на пазара на труда
- c) Кооперация, съставена от хора в неравностойно положение
- d) Всичко изброено по-горе

В5. Кой е перспективният сектор за социалните предприятия в Румъния? (a)

- a) Социални услуги
- b) Справедлива търговия
- c) Възобновяеми енергийни източници
- d) Всичко изброено по-горе

В6. Кой е основният проблем, с който се сблъскват гръцките социални предприятия? (с)

- a) Липса на подкрепа от страна на правителството и обществото
- b) Липса на предприемачески умения
- c) Бюрокрация и липса на учредяване
- d) Всичко изброено по-горе

В7. Защо е трудно да се събират данни за хърватските социални предприятия? (b)

- a) Съществува прекомерна бюрокрация
- b) Прилагането на деветте критерия е твърде сложно
- c) Организацията не се интересува от получаването на статут на социално предприятие
- d) Всичко изброено по-горе

В8. Кой фактор ограничава развитието на социалните предприятия в България? (d)

- a) Слабо държавно финансиране
- b) Недостиг на квалифициран персонал

- c) Лошо икономическо и социално положение
- d) Всичко изброено по-горе

В9. Защо полските социални предприятия не са признати за единен сектор? (c)

- a) Защото вярват, че има съществена разлика между предлагането на социални услуги и правенето на бизнес
- b) Защото предпочитат да правят разграничение между различните сектори
- c) Поради фрагментираните правни схеми
- d) Всичко изброено по-горе

В10. Защо Наредбата от Брюксел 2018 е разработена чрез консултации със заинтересованите страни? (d)

- a) Цели се максимално ангажиране на заинтересованите страни
- b) За да се създаде правна рамка, която е по-добре съобразена с нуждите на областта
- c) За да се постигне по-широка приемственост на критериите за социални предприятия
- d) Всичко изброено по-горе

Източници

- Тема 1 - Европейска правна рамка: Lilischkis, S., Tømmerbakke, J., Melleri, M., Volkmann, C., Grünhagen, M. (2021): A guide to fostering entrepreneurship education. Five key actions towards a digital, green and resilient Europe. (Paper No. EA-09-21-266-EN-N). Luxembourg: Publication Office of the European Union. Достъпно на: <https://eisma.ec.europa.eu/system/files/2022-01/A%20guide%20for%20fostering%20entrepreneurship%20education.pdf>
- Тема 2 - Белгийска правна рамка: Nyssens, M., Huybrechts, B. (2020). Social Enterprises and their Ecosystems in Europe: Country report Belgium (Catalog No. KE-02-20-039-EN-N). Luxembourg: Publications Office of the European Union. Достъпно на: <https://europa.eu/!Qq64ny>
- Тема 3 - Италианска правна рамка: Borzaga, C. (2020). Social Enterprises and their Ecosystems in Europe: Country report Italy (Catalog No. KE-02-20-042-EN-N). Luxembourg: Publications Office of the European Union. Достъпно на: <https://europa.eu/!Qq64ny>
- Тема 4 - Румънска правна рамка: Lambri, M., Petrescu, C. (2019). Social Enterprises and their Ecosystems in Europe: Country report Romania (Catalog No. KE-07-18-052-EN-N). Luxembourg: Publications Office of the European Union. Достъпно на: <https://europa.eu/!Qq64ny>
- Тема 5 - Правна рамка на Гърция: Varvarousis, A., Tsitsirigkos, G. (2019). Social Enterprises and their Ecosystems in Europe: Country report Greece (Catalog No. KE-07-18-051-EN-N). Luxembourg: Publications Office of the European Union. Достъпно на: <https://europa.eu/!Qq64ny>
- Тема 6 - Правна рамка на Хърватия: Vidović, D. (2019). Social Enterprises and their Ecosystems in Europe: Country report Croatia (Catalog No. KE-04-19-251-EN-N). Luxembourg: Publications Office of the European Union. Достъпно на: <https://europa.eu/!Qq64ny>
- Тема 7 - Българска правна рамка: Jeliaskova, M. (2019). Social Enterprises and their Ecosystems in Europe: Country report Bulgaria (Catalog No. KE-03-18-513-EN-N). Luxembourg: Publications Office of the European Union. Достъпно на: <https://europa.eu/!Qq64ny>
- Тема 8 - Полска правна рамка: Cierpielewska-Kowalik, A. (2020). Social Enterprises and their Ecosystems in Europe: Country report Poland (Catalog No. KE-02-20-043-EN-N). Luxembourg: Publications Office of the European Union. Достъпно на: <https://europa.eu/!Qq64ny>

